

# การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นโดยการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดของจังหวัดแห่งหนึ่งในภาคตะวันตก

Decentralizing to Local Government by a Governor Election of a Province in the Western Region

<sup>1</sup>อรรถวิท รักจำบุญ, <sup>2</sup>กมลพร กัลยาณมิตร, <sup>3</sup>สถิตย์ นิยมญาติ และ <sup>4</sup>ทัศนีย์ ลักขณาภิชนชัช

<sup>1</sup>Atthawit Rakjamroon, <sup>2</sup>Kamolporn Kalyanamitra, <sup>3</sup>Satit Niyomyaht, and <sup>4</sup>Tassanee Lakkanapichonchat

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Faculty of Political Science, Bangkokthonburi University, Thailand.

Email: Taweesak787@hotmail.com

Received May 18, 2024; Revised August 23, 2024; Accepted August 25, 2024

## บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นโดยการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดของจังหวัดแห่งหนึ่งในภาคตะวันตก 2) ประเมินปัญหาและอุปสรรคในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น 3) นำเสนอแนวทางในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ นักการเมือง ข้าราชการ นักวิชาการ และประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในจังหวัดแห่งหนึ่งในภาคตะวันตก 20 คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสรุปความเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า

1) ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า ต้องสร้างความรู้และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน กระแสความต้องการของประชาชนจะเป็นตัวเร่งให้เกิดการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น การผลักดันการแก้ไขกฎหมายต่าง ๆ ต้องได้รับการสนับสนุนจากพรรคการเมือง และนักการเมือง โครงสร้างและระบบการบริหารราชการค่อนข้างซับซ้อน การปฏิรูปต้องกระทำอย่างค่อยเป็นค่อยไป และต้องมีการแก้ไขระบบอุปถัมภ์

2) ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น คือ ความขัดแย้งระหว่างผู้ที่มีความเห็นต่างกัน ขาดการสนับสนุนจากพรรคการเมือง มีความทับซ้อนในอำนาจหน้าที่ การหวงอำนาจของข้าราชการ และความกังวลของประชาชน และ

3) ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ได้แก่ ควรกำหนดแนวทางการบริหารให้ชัดเจน รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง งบประมาณที่ชัดเจน สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างหน่วยงานราชการต่าง ๆ และสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ การตระหนักถึงความสำคัญของการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรง และบทบาทของประชาชนในฐานะที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย

คำสำคัญ: การกระจายอำนาจ; การเลือกตั้ง; ผู้ว่าราชการจังหวัด

## Abstract

The research objectives were 1) to analyze the decentralizing to local government by a governor election of a province in the western region, 2) to evaluate the problems and obstacles in the decentralizing to local government by a governor election of a province in the western region, and (3) to offer guidelines for the decentralizing to local government by a governor election of a province in the western region. The research was qualitative. The key informants in this study were 20 politicians, government officials, academics, and voters living in a province in the western region by a purposive selection. The research tool includes a semi-structured form. Data were analyzed by using descriptive summary. The research results found that

1) The decentralizing to local government by a governor election of a province in the western region consisted that it was necessary to create knowledge and promoted public participation. The demands of people would be the catalyst for decentralization to the local level, pushing for amendments to various laws required support from political parties and politicians. The structure and system of public administration were quite complex. Reform must be done gradually and the patronage system must be revised,

2) The decentralizing to local government by a governor election of a province in the western region, including arguments between people with different opinions, supported from political parties, overlapping authority and duties, the ownership of power, and the concerns of people,

3) The guidelines for the decentralizing to local government by a governor election of a province in the western region should be established, related laws, a clear budget, good relationships between various government agencies and creating awareness, understanding, and awareness of the importance of electing provincial governors and the role of people as owners of sovereignty.

**Keywords:** Decentralizing; Governor Election; Western Region

## บทนำ

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เป็นตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ รู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมือง โดยสุจริตที่แตกต่างกัน และให้ประชาชนใช้สิทธิเลือกตั้งและออกเสียงประชามติโดยอิสระ เพื่อให้เห็นภาพของการขับเคลื่อนโดยเปลี่ยนจากตัวแสดงหลักที่เป็นภาครัฐมาเป็นภาคประชาชน แต่ถึงกระนั้นสิ่งสำคัญ คือ การค้นหาจุดร่วมในการพัฒนาภายใต้บทบาทหน้าที่ที่ตนเองสามารถกระทำได้ ซึ่งถือเป็นพื้นฐานของการเปลี่ยนผ่านทางความคิดเพื่อมุ่งไปสู่ความเป็นพลเมืองเข้มแข็งที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศไทยในกระแสสังคมโลก และสามารถสร้างภูมิคุ้มกันด้วยพลังเครือข่ายที่เหนียวแน่นในการ ยึดเกาะและแก้ไขปัญหา จนนำไปสู่การขยายขอบเขต ความรับผิดชอบต่อชุมชน สังคมและประเทศ สิ่งนี้ถือเป็นการวางรากฐานของการปกครองแบบประชาธิปไตยเพื่อมุ่งไปสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน (กิตติพงษ์ เพียรพิทักษ์, 2566)

การเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น จึงเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความต้องการของประชาชนในการตัดสินใจของตนเองเป็นอย่างมาก เพราะเป็นการเมืองภาคประชาชนที่ประชาชนได้รวมตัวกันแสดงพลังทางความคิดเห็นตามสิทธิ และ

อำนาจอันพึงมีพึงได้ในเรื่อง นโยบายการพัฒนาและการใช้จ่ายงบประมาณ ตลอดจนการตรวจสอบการบริหารงานด้วยตนเอง เมื่อมีวิกฤตการณ์ปัญหาาร่วมกันประชาชนรู้สึกวิตกกังวลร่วมกันต้องการแก้ไขปัญหาลงและก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น เมื่อค้นพบความไม่เป็นธรรม คอรัปชั่น การได้รับผลกระทบต่างๆ จากโครงการของภาครัฐทั้งทางตรงและทางอ้อมที่ไม่ดีจากโครงการของรัฐ มีความต้องการร่วมกันเพื่อสร้างสรรค์เปลี่ยนแปลงสิ่งไม่ดีให้กลายเป็นสิ่งดี เช่น การเปลี่ยนแปลงนักรบการเมืองหรือผู้บริหารที่ไม่ดีไปสู่คนที่ดี เป็นต้น รวมไปถึงการรวมตัวกันใช้สิทธิและอำนาจของประชาชนในการแสดงออกซึ่งจำเป็นต้องคำนึงถึงแนวทางสันติวิธีกฎหมาย และวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงามในท้องถิ่นโดยไม่ละเมิดสิทธิและอำนาจของผู้อื่น (Li, 2023) การส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการเลือกตั้งจึงเป็นส่วนสำคัญในการที่ส่งเสริมระบบการเมืองให้มีความเป็นประชาธิปไตยและก่อให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตยได้อย่างยั่งยืน

สิ่งหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นว่าคนต่างจังหวัดอยากได้รับสิทธิในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดของตัวเองคือ ผลการสำรวจความคิดเห็นของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) ถึง 2 ครั้งเกี่ยวกับเรื่องนี้ โดยครั้งแรกสำรวจเมื่อ 18-20 เม.ย. เรื่อง “คนต่างจังหวัด อยากเลือกตั้งผู้ว่าฯ ของตนเองหรือไม่” จาก 1,320 ตัวอย่างในต่างจังหวัดพบว่า กว่า 66% ระบุว่าอยากได้ผู้ว่าฯ ของตัวเอง และส่วนใหญ่เชื่อว่าจะเกิดความแตกต่างจากเดิมในการพัฒนาจังหวัด เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ว่าฯ จากการแต่งตั้งครั้งที่ 2 ระหว่าง 2-4 พ.ค. ในหัวข้อ “คนต่างจังหวัดพร้อมที่จะเลือกตั้งผู้ว่าฯ ของตนเองหรือยัง” จาก 1,316 ตัวอย่างทั่วประเทศ ยกเว้นกรุงเทพฯ พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่เชื่อว่าจะมีความพร้อมที่จะมีผู้ว่าฯ ที่มาจากการเลือกตั้ง เช่น 33.97% ระบุว่า การได้ผู้ว่าฯ มาจากการเลือกตั้งจะสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้มากขึ้น ขณะที่ 20.14% ระบุว่า อยากเรียกร้องให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าฯ ในต่างจังหวัด (วัชชีรานนท์ ทองเทพ, 2565)

บทความนี้นำเสนอการศึกษาเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นโดยการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดของจังหวัดแห่งหนึ่งในภาคตะวันตก ซึ่งผลการศึกษาวิจัยนี้จะเป็นข้อมูลสำคัญของจังหวัดในการที่เตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่การเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดในอนาคต

## วัตถุประสงค์การวิจัย

1. วิเคราะห์การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นโดยการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดของจังหวัดแห่งหนึ่งในภาคตะวันตก
2. ประเมินปัญหาและอุปสรรคในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นโดยการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดของจังหวัดแห่งหนึ่งในภาคตะวันตก
3. เสนอแนวทางในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นโดยการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดของจังหวัดแห่งหนึ่งในภาคตะวันตก

## การทบทวนวรรณกรรม

### 1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินไทย

การบริหารราชการแผ่นดินของประเทศไทยมีการบริหารราชการแผ่นดินออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. การบริหารราชการแผ่นดินส่วนกลาง มีลักษณะ เป็นการรวบอำนาจ ซึ่งเป็นการรวมอำนาจในการสั่งการ การกำหนดนโยบาย การวางแผน การควบคุมตรวจสอบ และการบริหารราชการสำคัญๆ ไว้ อันได้แก่ สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง โดยมีรัฐมนตรีเป็นผู้บริหารราชการแต่ละกระทรวงมีหน้าที่ และความรับผิดชอบตามที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้แต่ละกระทรวงดำเนินภารกิจของตนตามหน้าที่ ให้มีประสิทธิภาพและ

ประสิทธิผลซึ่งการบริหารงานส่วนกลาง ได้แบ่งโครงสร้างออกเป็นกรม กอง และมีข้าราชการประจำเป็นผู้รับผิดชอบบริหารงานในแต่ละหน่วยงาน

**2. การบริหารราชการแผ่นดินส่วนภูมิภาค** เป็นการแบ่งอำนาจการบริหารจากส่วนกลาง อันได้แก่จังหวัด มีอำนาจ ในการดำเนินกิจการในท้องที่แทนการบริหารราชการส่วนกลาง เนื่องจากภารกิจของราชการบริหารส่วนกลางมีมาก จึงทำให้ ต้องแบ่งอำนาจส่วนหนึ่งในการบริหารงานบางส่วนให้แก่ ข้าราชการในส่วนภูมิภาคที่ปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่ได้มีอำนาจในการใช้ดุลยพินิจตัดสินใจ แก้ไขปัญหา ตลอดจนริเริ่มนโยบายต่าง ๆ ภายใต้กรอบและอำนาจที่ได้รับจากราชการส่วนกลาง ตามหลักการแบ่งอำนาจหรือมอบอำนาจ ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อสร้างเอกภาพและความ มั่นคงของประเทศ โดยการบริหารงานจะแบ่งออกเป็นจังหวัด ต่าง ๆ มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้บริหารสูงสุด

**3. การบริหารราชการแผ่นดินส่วนท้องถิ่น** เป็นการ บริหารราชการตามหลักการกระจายอำนาจการบริหารราชการ ที่รัฐบาลได้มอบหมายให้ท้องถิ่นดำเนินการเอง โดยมีอิสระในการบริหารงานเพื่อประชาชนร่วมมือกันแก้ไขปัญหาของตนเอง และแบ่งเบาราชการจากส่วนกลาง อันได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล และการปกครอง แบบพิเศษ ได้แก่ กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา ทั้งนี้เพื่อต้องการลดบทบาทของการบริหารราชการส่วนกลางและส่วน ภูมิภาคอันเป็นการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง และเพื่อสนองความ ต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นให้ตรงกับความต้องการ และปัญหาของประชาชน

## 2. แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด

การขับเคลื่อนกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น หรือจังหวัดจัดการตนเอง เริ่มต้นตั้งแต่ปี 2554 โดยภาคประชาชน, ภาคประชาสังคม, นักวิชาการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ร่วมกันผลักดันนโยบาย ลดอำนาจรัฐ เพิ่มอำนาจประชาชน โดยมีจุดหมาย คือ ยกเลิกการบริหารราชการส่วนภูมิภาค เหลือเพียงส่วนกลาง และท้องถิ่น ยกเว้น ทหาร ระบบเงินตรา การต่างประเทศ และ ศาล ให้คงเอาไว้ที่ส่วนกลาง ทำให้ระบบการตรวจสอบมีความเข้มแข็ง และมีประสิทธิภาพ ปรับโครงสร้างภาษีให้ท้องถิ่นมีอำนาจจัดเก็บเอง ตามกฎหมาย และเกิดการขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งเกิดการรัฐประหารเมื่อเดือนพฤษภาคม 2557 การขับเคลื่อนได้ยุติลงจนกระทั่ง ปี 2566 มีการเลือกตั้งเกิดขึ้น จึงได้มีการนำเรื่องการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น หรือเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด กลับมาสานต่อ และมีการขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนพรรคก้าวไกลใช้เป็นหนึ่งในนโยบายของพรรค (ชำนาญ จันทรเรือง, 2566)

## 3. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วม ถือว่าเป็นองค์ประกอบของการขับเคลื่อนความเป็นประชาธิปไตย เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการร่วมคิด ริเริ่ม ปฏิบัติ และการร่วมรับผิดชอบในเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดในภาคของประชาชน เพื่อให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์ และบรรลุจุดหมายของสังคมและประเทศชาติ (นวลภา จุลสุทธิ และ คณะ, 2567) ดังนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีความสำคัญต่อการสร้างระบอบประชาธิปไตยตามหลักธรรมาภิบาลได้อย่างยั่งยืน อันถือเป็นการให้รัฐเข้ามาฟังแนะนำของประชาชน แม้ผู้ปกครองบ้านเมืองจะมีความปรีชาสามารถก็ตาม (พระมหาศักรินทร์ ธมมาโล และพระมหามหวินทร์ ปุริสุตโตโม, 2563)

Huntington & Nelson (2002) ก็ได้จัดแบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยจัดแบ่งออกเป็น 5 รูปแบบดังนี้

1. กิจกรรมการเลือกตั้ง หมายถึง กิจกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งและการ รณรงค์หาเสียงในการเลือกตั้งทุกรูปแบบ

2. การลอบบี้ หมายถึง ความพยายามของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่จะเข้าหาเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลหรือผู้นำทางการเมือง เพื่อหาทางเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการกำหนดนโยบายโดยให้ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของกลุ่มเป็นเกณฑ์

3. กิจกรรมเชิงองค์การ เป็นกิจกรรมทางการเมืองของกลุ่ม องค์การใดองค์การหนึ่งโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเข้าไปมีอิทธิพลต่อประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์เฉพาะอย่างหรืออาจจะเป็นผลประโยชน์ต่อส่วนรวม (ณัฐวุฒิ เอี่ยมเนตร และ คณะ, 2567) ซึ่งการมีบุคคลเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มหรือองค์การประเภทนี้แม้บุคคลนั้นจะไม่ได้กระทำการเพื่อมีอิทธิพลต่อรัฐบาลด้วยตนเอง ก็ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบหนึ่ง

4. การติดต่อเป็นการเฉพาะ หมายถึง การเข้าหาเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลหรือข้าราชการเป็นส่วนตัว โดยจะมุ่งหวังประโยชน์ส่วนตัวหรือครอบครัวหรือหมู่คณะของตนเอง

5. การใช้กำลังรุนแรง หมายถึง กิจกรรมที่ประชาชนบางคนหรือบางกลุ่มพยายามที่จะสร้างขึ้นให้มีผลกระทบต่อการตัดสินใจ กำหนดนโยบายของรัฐโดยการทำร้ายร่างกายหรือทำลายทรัพย์สิน กิจกรรมเช่นนี้อาจจะดำเนินไปโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเปลี่ยนแปลงผู้นำทางการเมือง เช่น ลอบสังหารผู้นำทางการเมืองและรัฐประหาร หรืออาจจะมุ่งที่จะเปลี่ยนระบบการปกครอง

## วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นโดยการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดของจังหวัดแห่งหนึ่งในภาคตะวันตก

### ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ นักการเมือง จำนวน 5 คน ข้าราชการ จำนวน 5 คน นักวิชาการ จำนวน 5 คน และประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในจังหวัดแห่งหนึ่งในภาคตะวันตก จำนวน 5 คน รวม 20 คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยพิจารณาให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

### พื้นที่ในการศึกษา

การศึกษานี้ศึกษาเฉพาะจังหวัดแห่งหนึ่งในภาคตะวันตก

### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้คือ แบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เป็นคำถามปลายเปิด โดยผู้วิจัยได้ส่งประเด็นการสัมภาษณ์ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้ทราบล่วงหน้าก่อนนัดหมายสัมภาษณ์จริง เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ทำความเข้าใจในประเด็นคำถามก่อนทำการสัมภาษณ์จริง

แบบสัมภาษณ์นี้ประกอบไปด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นโดยการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดของจังหวัดแห่งหนึ่งในภาคตะวันตก

ส่วนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นโดยการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดของจังหวัดแห่งหนึ่งในภาคตะวันตก

ส่วนที่ 3 แนวทางในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นโดยการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดของจังหวัดแห่งหนึ่งในภาคตะวันตก

### วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ ตำรา คู่มือ เอกสารทางวิชาการ วารสาร บทความ เอกสารประกอบการบรรยาย เอกสารของทางราชการ งานวิจัย เช่น สารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ ดุษฎีนิพนธ์ ผลงานวิชาการของบุคลากร ของหน่วยงาน และจากเอกสาร อิเล็กทรอนิกส์

2. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยใช้แบบ สัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) กำหนดคำถามเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกต เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม โดย ผู้วิจัยจะเข้าไปมีส่วนร่วมหรือคลุกคลีในกลุ่มถูกสังเกต ร่วมทำกิจกรรม ร่วมการประชุม และการสัมมนาต่าง ๆ ที่ผู้ มีส่วนเกี่ยวข้องจัดขึ้น ซึ่งขณะสังเกตผู้วิจัยต้องระวังมิให้ตนเองเข้าไปมีความรู้สึกร่วมและผูกพันทางอารมณ์จนขาด ความเที่ยงตรง อาจเป็นเหตุให้มีอคติ หรือเข้าข้างกลุ่มที่กำลังศึกษาได้ ข้อมูลก็จะขาดความเที่ยงตรง (สุรางค์ จัน ทวานิช, 2554)

### การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นโดยการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดของจังหวัดแห่งหนึ่งใน ภาคตะวันตก เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้มาจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล สำคัญ มาตีความข้อมูลตามความหมายในทัศนะของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จากนั้นทำข้อสรุปบ่งชี้หรือการลง เขียนข้อสรุปแต่ละเรื่องของการสัมภาษณ์เพื่อตัดทอนหรือลดขนาดข้อมูลที่ไม่ต้องการออกไป นำข้อสรุปย่อยต่าง ๆ มาเชื่อมโยงกันเพื่อสร้างข้อสรุปที่นำไปสู่การตอบคำถามการวิจัย และนำเสนอผลการวิจัยในลักษณะเชิงพรรณนา

## ผลการวิจัย

### 1. การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นโดยการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดของจังหวัดแห่งหนึ่งในภาค ตะวันตก แยกเป็นแต่ละปัจจัย ดังนี้

1.1 การมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า ต้องสร้างความรู้และให้การศึกษาแก่ประชาชนที่เกี่ยวกับการ พัฒนาการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่บริหารงานแก้ไข ปัญหาด้วยตนเอง สร้างการตระหนักในเรื่องของการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด และการใช้สิทธิของตนโดยสุจริต และเที่ยงธรรมให้มากขึ้น

1.2 กระแสความต้องการของประชาชน พบว่า เป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งที่จะเป็นตัวเร่งให้เกิดการกระจาย อำนาจสู่ท้องถิ่นโดยประชาชนมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด เพราะกระแสความต้องการของ ประชาชนสร้างแรงเสียดทานการกระจายอำนาจต่อส่วนกลาง ส่งผลให้ส่วนกลางด้านความต้องการกระจาย อำนาจไม่ไหวจนต้องผลักดันการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดขึ้นทั่วประเทศให้เกิดขึ้นได้

1.3 ภาวะทางการเมือง พบว่า มีส่วนในการผลักดันการแก้ไขกฎหมายต่าง ๆ เพื่อการบริหารของ ท้องถิ่นในรูปแบบใหม่เป็นไปได้อย่างราบรื่น ดังนั้น ความเป็นไปได้ในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นโดยประชาชนมี ส่วนร่วมในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด ต้องได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากพรรคการเมือง และ นักการเมือง

1.4 โครงสร้าง/ระบบการบริหารราชการ พบว่า โครงสร้างและระบบการบริหารราชการส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันนั้น มีลักษณะและรากฐานที่ค่อนข้างซับซ้อน ดังนั้นการจะปฏิรูประบบราชการจึง ค่อนข้างที่จะเป็นไปได้ยาก ต้องกระทำอย่างค่อยเป็นค่อยไป แล้วต้องมีการแบ่งหน้าที่ภารกิจ รวมทั้งอำนาจให้ ชัดเจน ระหว่างส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และท้องถิ่น

1.5 ระบบอุปถัมภ์ พบว่า ต้องแก้ไขระบบอุปถัมภ์ที่ได้ผูกโยงอยู่กับระบบราชการไทยมาอย่างยาวนาน เนื่องจากระบบนี้จะเอื้อผลประโยชน์พวกพ้อง จึงทำให้ผู้มีอำนาจเลือกกระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าผลประโยชน์ส่วนรวม ดังนั้นการจะกระจายอำนาจการปกครอง หรือสร้างระบบราชการในลักษณะที่ประชาชนเป็นนายจึงเป็นไปได้ยาก

2. ปัญหาและอุปสรรคในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นโดยการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดของจังหวัดแห่งหนึ่งในภาคตะวันตก พบว่า ปัญหาการโต้เถียงกันระหว่างผู้ที่มีความเห็นต่าง การสนับสนุนจากพรรคการเมือง ความทับซ้อนในอำนาจหน้าที่การบริหาร การหวงอำนาจของส่วนกลางไม่ยอมกระจายอำนาจให้ประชาชนมีอิสระในการปกครองตนเอง และความกังวลของประชาชนที่มีต่อผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากการเลือกตั้งว่าจะได้คนไม่ดีมาบริหารท้องถิ่นของตนเอง

3. แนวทางในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นโดยการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดของจังหวัดแห่งหนึ่งในภาคตะวันตก พบว่า ควรกำหนดแนวทางปฏิบัติงานในมิติต่าง ๆ อย่างชัดเจน อาทิ การบริหาร กฎหมายที่เกี่ยวข้อง งบประมาณ ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานราชการต่าง ๆ ด้วยกัน ให้สอดคล้องกับรูปแบบการบริหารท้องถิ่นรูปแบบใหม่ และสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ การตระหนักถึงความสำคัญของการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดแก่ประชาชน และบทบาทของประชาชนในฐานะที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย

## อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นโดยการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดของจังหวัดแห่งหนึ่งในภาคตะวันตก สามารถอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

### 1. การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นโดยการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดของจังหวัดแห่งหนึ่งในภาคตะวันตก

1.1 การมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า ต้องสร้างความรู้และให้การศึกษาแก่ประชาชนที่เกี่ยวกับการพัฒนาการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่บริหารงานแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง สร้างการตระหนักในเรื่องของการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด และการใช้สิทธิของตนโดยสุจริต และเที่ยงธรรมให้มากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Creighton (2005) กล่าวว่า การเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจทำให้ประชาชนมีความรู้สึกของการเป็นเจ้าของการตัดสินใจนั้น และทันทีที่การตัดสินใจได้เกิดขึ้น พวกเขา ก็อยากเห็นมันเกิดผลในทางปฏิบัติ และยังสามารถเข้ามาช่วยกันอย่างกระตือรือร้นอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ฌาลัสมา จุลเพชร (2566) พบว่า เงื่อนไขภายในที่เป็นทั้งแรงกดดันและแรงต้านขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังรากอยู่ในปริณิณทลทางการเมืองและเศรษฐกิจ ได้แก่ นโยบาย โครงสร้างการเปลี่ยนแปลงภายใน และโครงสร้างทางการเมือง ในทางตรงข้าม การดำเนินการและการปฏิบัติตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นแรงกดดัน จากภายนอกเพื่อให้มีการปกครองตนเองมากขึ้น เพื่อการบริหารของท้องถิ่นในรูปแบบใหม่เป็นไปได้ อย่างราบรื่น ดังนั้น ความเป็นไปได้ในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นโดยประชาชนมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด ต้องได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากพรรคการเมือง และนักการเมือง สอดคล้องกับแนวคิดของ ยุทธพร อิศรัชัย (2564) มองว่า การเลือกตั้งในจังหวัดอื่น ๆ ทำได้ยาก เพราะต้องรื้อกฎหมายกันใหม่ อย่าง พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ตลอดจนการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายตามที่อำนาจนิติบัญญัติคือรัฐสภาให้ความเห็นชอบตราขึ้นใช้บังคับ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชุติพร ชุนอินทร์ (2560) พบว่า 1) รูปแบบการบริหารราชการแผ่นดินที่เหมาะสม ยังคงแบ่งการบริหารเป็น ราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น 2) การบริหารราชการจังหวัด ปฏิรูปการบริหารราชการส่วนภูมิภาค ให้จังหวัดมีความคล่องตัวในการบริหารจัดการ (Autonomy) มีผู้ว่าราชการจังหวัดบริหารราชการจังหวัด

แบบเบ็ดเสร็จ ส่วนราชการที่ปฏิบัติงานในจังหวัดให้มีฐานะเป็นราชการส่วนภูมิภาคทั้งหมด ไม่ควรมีหน่วยงานราชการปฏิบัติภารกิจทับซ้อนกัน ยกเลิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพียงสองรูปแบบ คือ เทศบาลกับรูปแบบอื่น ๆ เพิ่มการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสร้างความเข้มแข็งให้แก่ประชาชน

**2. ปัญหาและอุปสรรคในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นโดยการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดของจังหวัดแห่งหนึ่งในภาคตะวันตก** พบว่า ปัญหาการโต้เถียงกันระหว่างผู้ที่มีความเห็นต่าง การสนับสนุนจากพรรคการเมือง ความทับซ้อนในอำนาจหน้าที่การบริหาร การหวงอำนาจของส่วนกลางไม่ยอมกระจายอำนาจให้ประชาชนมีอิสระในการปกครองตนเอง และความกังวลของประชาชนที่มีต่อผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากการเลือกตั้งว่าจะได้คนไม่ดีมาบริหารท้องถิ่นของตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของ โอฬาร ถิ่นบางเตียว กล่าวว่า ผู้คนในสังคมยังไม่เข้าใจเรื่องนี้ ประชาชนยังขาดการศึกษา กลัวอิทธิพลท้องถิ่น หรือพวกเจ้าพ่อท้องถิ่นจะมีอำนาจในจังหวัด สอดคล้องกับผลการวิจัยของธนาภรณ์ อ่วมจินดา และคณะ (2565) พบว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นตำแหน่งหนึ่งทางสังคมที่มีความสำคัญยิ่งต่อการตำแหน่งทางการบริหารและประเทศชาติ ซึ่งสอดคล้องกับเรื่องความเป็นไปได้ในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นไปอย่างกว้างขวางในแวดวงวิชาการ และกลุ่มประชาชนทั่วไป

**3. แนวทางในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นโดยการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดของจังหวัดแห่งหนึ่งในภาคตะวันตก** พบว่า ควรกำหนดแนวทางปฏิบัติงานในมิติต่าง ๆ อย่างชัดเจน อาทิ การบริหาร กฎหมายที่เกี่ยวข้อง งบประมาณ ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานราชการต่าง ๆ ด้วยกัน ให้สอดคล้องกับรูปแบบการบริหารท้องถิ่นรูปแบบใหม่ และสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ การตระหนักถึงความสำคัญของการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดแก่ประชาชน และบทบาทของประชาชนในฐานะที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน ประกาศใช้ตั้งแต่วันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2560 ตามมาตรา 257(3) การปฏิรูปประเทศต้องทำให้ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

## องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

การกระจายอำนาจการปกครอง หรือสร้างระบบราชการในลักษณะที่ประชาชนเป็นนายจึงเป็นไปได้ยาก ปัญหาและอุปสรรคในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นโดยประชาชนมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งหนึ่งในภาคตะวันตก ได้แก่ การโต้เถียงกันระหว่างผู้ที่มีความเห็นต่าง การสนับสนุนจากพรรคการเมือง ความทับซ้อนในอำนาจหน้าที่การบริหาร การหวงอำนาจของส่วนกลางไม่ยอมกระจายอำนาจให้ประชาชนมีอิสระในการปกครองตนเอง และความกังวลของประชาชนที่มีต่อผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากการเลือกตั้งว่าจะได้คนไม่ดีมาบริหารท้องถิ่นของตนเอง แนวทางในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นโดยประชาชนมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งหนึ่งในภาคตะวันตก ควรกำหนดแนวทางปฏิบัติงานในมิติต่าง ๆ อย่างชัดเจน อาทิ การบริหาร กฎหมายที่เกี่ยวข้อง งบประมาณ ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานราชการต่าง ๆ ด้วยกัน ให้สอดคล้องกับรูปแบบการบริหารท้องถิ่นรูปแบบใหม่ และสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ การตระหนักถึงความสำคัญของการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดแก่ประชาชน และบทบาทของประชาชนในฐานะที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย

## ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

### 1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ควรมีการสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด และสร้างความตระหนักเกี่ยวกับ

1.2 ควรผลักดันให้เกิดการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดตามกระแสความต้องการของประชาชนเป็นสิ่งสำคัญ เพราะหากกระแสความต้องการของประชาชนในสังคมเป็นไปในทิศทางเดียวกันความเป็นไปได้ในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นโดยการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดก็มีโอกาสที่จะเกิดขึ้นได้

1.3 พรรคการเมือง และนักการเมือง ควรมีการผลักดันและการแก้ไขกฎหมายต่าง ๆ เพื่อการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

1.4 ควรต้องมีการแบ่งหน้าที่ภารกิจ อำนาจระหว่างส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และท้องถิ่น ให้ชัดเจน

1.5 ควรมีการแก้ไขเรื่องระบบอุปถัมภ์ในระบบการเมืองและการปกครองของประเทศไทย ที่ผู้อำนาจพยายามทำทุกอย่างเพื่อประโยชน์ส่วนตน และพวกพ้อง

1.6 มีการทำประชาติ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการโต้เถียงกันระหว่างผู้ที่มีความเห็นต่างในเรื่องการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด จนนำมาสู่ความขัดแย้งในสังคม

## 2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะจังหวัดแห่งหนึ่งในภาคตะวันตกเท่านั้น ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรทำการศึกษาผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากกลุ่มอื่น ๆ และพื้นที่อื่น ๆ ในประเทศ เพื่อให้ได้ข้อมูลครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

2. การวิจัยครั้งต่อไปควรทำการศึกษาเชิงปริมาณเพิ่มเติม หรือควบคู่ไปกับการศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่ละเอียดมากยิ่งขึ้น

3. การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาทัศนคติและความพร้อมของประชาชนเกี่ยวกับการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดของประเทศไทย

## เอกสารอ้างอิง

- กิตติพงษ์ เพียรพิทักษ์. (2566). การขับเคลื่อนความเป็นพลเมืองเข้มแข็งผ่านมุมมองการจัดการปกครองสาธารณะแนวใหม่. *วารสารสถาบันพระปกเกล้า*, 21(3), 22-39.
- ชำนาญ จันทรเรือง. (2566). *กระจายอำนาจ เลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด*. สืบค้นเมื่อ 22 พฤษภาคม 2566, จาก <https://www.thaipbs.or.th/news/content/328794>
- ชูลีพร ขุนอินทร์. (2560). ผู้ว่าราชการจังหวัดกับการบริหารราชการแผ่นดินไทย. *วารสารบัณฑิตสาส์นมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย*, 15(1), 116-130.
- ฉาลัศมา จุลเพชร. (2566). พัฒนาการของการปกครองท้องถิ่นภายใต้รัฐธรรมนูญไทย. *วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์*, 8(1), 309-322.
- ณัฐภูมิ เอี่ยมเนตร, สุวรงค์ วงศ์สุรวัฒน์, พระครูปลัดประวิทย์ ทรัพย์อุไรรัตน์, นภัทร์ แก้วนาคน และ จิตาภา เร่งมีศรีสุข. (2567). นวัตกรรมสื่อสารเพื่อการส่งเสริมการบริหารจัดการองค์กร ภาครัฐและภาคเอกชนในยุคดิจิทัล. *วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย*, 6(1), 291-302.
- นวลนภา จุลสุทธิ, กัสมา กาซ็อน, สิปราง เจริญผล และ พรชัย เจดามาน. (2567). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมกับการบริหารการเปลี่ยนแปลงองค์กรภาครัฐภายใต้ยุค VUCA. *วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 7(1), 310 – 328.
- พระมหาศกรินทร์ ธมมบาลโย และ พระมหามหวินทร์ ปุริสุตโตโม. (2563). ปรัชญาการปกครองของฮันเฟยจื่อ. *วารสาร มจร ปรัชญาปริทรรศน์*, 3(2), 77-83.

- ยุทธพร อิศรชัย. (2564). การสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมือง ในการเมืองไทย ช่วง พ.ศ. 2547-2559. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์การเรียนรู้ทางไกลเชิงนวัตกรรม*, 11(2), 150-167.
- วัชชีรานนท์ ทองเทพ. (2565). เลือกตั้งผู้ว่าฯ กทม. : คนต่างจังหวัดเคลื่อนไหวอยากมีผู้ว่าฯ มาจากการเลือกตั้ง. สืบค้นเมื่อ 26 พฤษภาคม 2566, จาก <https://www.bbc.com/thai/thailand-61561943>
- วิจิตร เกิดน้อย, ยุทธนา ปราณีต และ สุรพล สุษะพรหม. (2563). พฤติกรรมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในตำบลไทยาวาส อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 9(2), 129-139.
- สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. (2564). *หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งและลักษณะงานที่ปฏิบัติของตำแหน่งประเภทบริหารระดับสูงสายงานบริหารงานปกครอง (ตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัด)*. สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2566, จาก <http://www.personnel.moi.go.th/recruitment/2564/2.JD..pdf>
- Creighton, J. L. (2005). *The Public Participation Handbook: Making Better Decisions through Citizen Involvement*. San Francisco: Jossey Bass Asia.
- James, R. T. (2007). *Political Participation in Communist China*. Los Angeles: University of California Press.
- Li, X. (2023). Thailand's Domestic Political Turmoil in 1992 and Its Impact on ASEAN Integration: An Analysis of Key Events and Decisions. *International Journal of Multidisciplinary in Management and Tourism*, 7(2), 269–282.